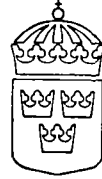

Regeringens proposition

1988/89:35

om godkännande av överenskommelse om
upprättande av en nordisk utvecklingsfond
för förmånlig kreditgivning till u-länder

Prop.
1988/89:35

Regeringen föreslår riksdagen att anta de förslag som har tagits upp i
bifogade utdrag ur regeringsprotokollet den 13 oktober 1988.

På regeringens vägnar

Ingvar Carlsson

Anita Gradin

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att riksdagen godkänner en överenskommelse mellan de nordiska länderna om upprättande av en nordisk utvecklingsfond samt ett därmed förenat svenskt åtagande att teckna sig för en viss andel av fondens kapital. Fondens ändamål är att främja ekonomisk och social utveckling i u-länder genom att delta i finansiering på förmånliga villkor av projekt av nordiskt intresse.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 13 oktober 1988

Närvarande: statsministern Carlsson, ordförande, och statsråden Feldt, Sigurdson, Bodström, Göransson, Gradin, Dahl, R. Carlsson, Hellström, Johansson, Hulterström, Lindqvist, G. Andersson, Lönnqvist, Thalén, Nordberg, Engström, Freivalds, Wallström

Föredragande: statsrådet Gradin

Proposition om godkännande av överenskommelse om upprättande av en nordisk utvecklingsfond för förmånlig kreditgivning till u-länder

1 Inledning

Nordiska rådet antog år 1984 en rekommendation om att utreda möjliga former för att upprätta en nordisk ordning för projektfinansiering på förmånliga villkor i u-länder. En utredning tillsattes av Nordiska ministerrådet och lämnade förslag om en sådan ordning. En referensgrupp, som knutits till utredningen, utarbetade på uppdrag av den Nordiska ämbetsmannakommittén för biståndsfrågor en tilläggsrapport med alternativa förslag.

Sedan förslagen diskuterats i olika nordiska sammanhang tillsatte de biståndsansvariga ministrarna i september 1987 en arbetsgrupp med uppdrag att utarbeta förslag till riktlinjer och stadgar för en nordisk ordning för förmånlig kreditgivning till u-länder. Arbetsgruppen avlämnade i januari 1988 rapport med förslag till riktlinjer och överenskommelse om upprättande av en nordisk utvecklingsfond samt stadgar för fonden. Nordiska ministerrådet överlämnade i februari 1988 ett ministerrådsförslag till Nordiska rådet för yttrande. Den 10 mars 1988 godkändes förslaget av Nordiska Rådet.

Vid ministerrådets möte i Stockholm den 19 maj 1988 fastställdes beslut om att upprätta fonden inklusive överenskommelse och stadgar. Den svenska regeringen beslutade den 1 september 1988 att underteckna överenskommelsen. Efter att frågan behandlats i enlighet med de nationella procedurerna i respektive medlemsland skall överenskommelsen träda i kraft 30 dagar efter den dag då samtliga parter meddelat den svenska regeringen (depositorien) att den godkänts.

De svenska texterna till överenskommelsen och fondens stadgar fogas till protokollet i detta ärende som *bilaga 1 och 2*.

Överenskommelsen och de därtill fogade stadgarna reglerar fondens verksamhet. Nordiska utvecklingsfonden (på engelska betecknad Nordic Development Fund) etableras som ett led i det nordiska biståndssamarbetet med ändamål att främja den sociala och ekonomiska utvecklingen i u-länder.

Fondens uppgift är att lämna lån på koncessionella villkor för finansiering av projekt i u-länder. Fonden skall prioritera fattiga u-länder, dvs. låg- och lägre mellaninkomstländer. Fondens deltagande i projektfinansiering bör ske i former som tar hänsyn till mottagarländernas betalningsförmåga. Projekten skall vara av nordiskt intresse (stadgarna §§ 1 och 3).

Fonden upprättas som en juridisk person med säte i Nordiska investeringsbanken, med vilken fonden förutsätts ha ett nära samarbete (överenskommelsen art. 2 och 5).

Fondens kapital, som föreslås uppgå till 100 milj. särskilda dragningsrätter (SDR) (ca 832 milj. kr.), tillskjuts av avtalsparterna i enlighet med fördelningsnyckeln för nordisk finansiering år 1988. Ökning av kapitalet kan ske genom beslut av Nordiska ministerrådet efter framställning av fonden. Fonden skall undantas från betalningsrestriktioner och kreditpolitiska åtgärder som hindrar eller försvårar dess verksamhet. Fondens tillgångar och intäkter skall vara fria från beskattning (överenskommelsen art. 4 och 6 samt stadgarna § 2).

Fonden skall ha en styrelse, en direktör och annan nödvändig personal. Styrelsen består av en ledamot och en suppleant från varje stat, vilka utses av respektive regering för en period om högst fem år. Ordförandeskapet växlar mellan staterna. Styrelsen är beslutförför när minst fyra ledamöter eller röstberättigade suppleanter deltar. För beslut krävs att ingen av de närvarande röstberättigade motsätter sig detsamma (stadgarna § 6).

En kontrollkommitté skall tillse att fondens verksamhet drivs i överensstämmelse med stadgarna och svara för revisionen. Som kontrollkommitté fungerar den kommitté som svarar för kontroll och revision av Nordiska investeringsbanken (stadgarna § 9).

Nordiska ministerrådet skall senast den 1 december 1991 ta ställning till fondens fortsatta verksamhet. Ministerrådet kan besluta att avveckla fonden och utser då de personer som skall förestå avvecklingen. Varje medlemsland kan säga upp överenskommelsen genom skriftligt meddelande härom till den svenska regeringen (depositarien). En uppsägning träder i kraft tidigast vid utgången av det räkenskapsår som följer närmast på det år då uppsägningen ägde rum, dock tidigast fem år efter överenskommelsens ikraftträdande. Om Nordiska ministerrådet då beslutar att fonden inte skall avvecklas, skall ministerrådet fastställa hur förhållandet mellan fonden och den utträdande parten skall regleras (överenskommelsen art. 7 och 9 samt stadgarna § 10).

Överenskommelsen och stadgarna träder i kraft 30 dagar efter den dag då samtliga parter har meddelat den svenska regeringen (depositarien) att överenskommelsen har godkänts (överenskommelsen art. 8).

Mitt förslag: Riksdagen bör godkänna en överenskommelse om upprättande av en nordisk utvecklingsfond för förmånlig kreditgivning till u-länder.

Skälen för mitt förslag: Många u-länder befinner sig idag i en utsatt ekonomisk situation som har allvarliga effekter på människors livsvillkor och de ekonomiska och sociala framsteg som åstadkommits tidigare. I åtskilliga u-länder har skuldproblemen ökat dramatiskt under senare år. Den ekonomiska tillväxten har urholkats och investeringarna har sjunkit till historiskt låga nivåer. Värst drabbade är de fattigaste u-länderna, särskilt i Afrika söder om Sahara.

Tillväxten är en förutsättning för ekonomisk och social utveckling. Detta betyder att investeringarna måste öka. Detta kräver i sin tur att i-länderna ställer ökade finansiella resurser till u-ländernas förfogande. De nordiska länderna har sedan många år ett nära och väl fungerande samarbete på biståndsområdet. Det sker i gemensamma projekt men också i växande omfattning i nya former.

Tanken på att inrätta en nordisk låneordning för projektfinsiering i u-länder har utretts och övervägts i den nordiska kretsen under flera år. I ett läge där resursöverföringarna till u-länderna i form av bistånd och lån på kommersiella villkor stagnerat eller t.o.m. minskat har frågan fått ökad aktualitet. En nordisk utvecklingsfond för förmånlig kreditgivning till u-länder bör därför kunna bli ett värdefullt komplement till det hittillsvarande nordiska biståndssamarbetet. Det understryker de nordiska ländernas ambitioner att gemensamt bidra till finansiering av angelägna projekt. Genom fonden kan nordiska resurser ställas till u-ländernas förfogande för att främja tillväxt och utveckling. Jag förordar därför att regeringen föreslår riksdagen att godkänna överenskommelsen om att upprätta en sådan fond.

Fonden skall i sin långivning prioritera fattiga u-länder, dvs. låg- och lägre mellaninkomstländer. Det är där behoven är störst och detta ligger också i linje med Sveriges och de övriga nordiska ländernas utvecklingsbistånd.

Fondens huvudsakliga uppgift skall vara att lämna lån på koncessionella villkor motsvarande dem som tillämpas av Internationella utvecklingsfonden (IDA). Med hänsyn till fondens inriktning på finansiering av projektinvesteringar som förutsätts ge avkastning är det naturligt att engagemanget sker i form av krediter.

Fondens krediter skall främst användas i samfinansiering av projekt med multilaterala finansieringsinstitutioner som Världsbanken, de regionala utvecklingsbankerna och deras utvecklingsfonder samt Nordiska investeringsbanken. Såväl samfinansiering med organ som lämnar krediter på mjuka villkor till fattigare u-länder som sådana som tillämpar bankmässiga villkor för krediter till länder med starkare betalningsförmåga

skall komma ifråga. Fonden bör eftersträva en spridning av sitt engagemang på olika samfinansieringspartners.

Genom fondens medverkan skall nordiskt kunnande och nordiska resurser kunna tas tillvara av mottagarländerna inom ramen för deras behov och prioriteringar. Fondens verksamhet skall främja social och ekonomisk utveckling i u-länderna och därmed fungera som ett komplement till de nordiska ländernas nationella insatser på biståndsområdet.

Fonden skall etableras som en självständig juridisk person med egen styrelse bestående av en ledamot med suppleant från varje nordiskt land och med cirkulerande ordförandeskap. Biståndserfarenhet bör väga tungt vid valet av ledamöter. Fondens dagliga verksamhet skall ledas av en direktör.

Fonden skall placeras i Nordiska investeringsbanken (NIB) och förutses ha ett nära samarbete med banken, som genom sin kreditgivning i form av projektinvesteringar till u-länder är en naturlig samfinansieringspartner. Detta innebär också att fondens eget sekretariat kan begränsas personellt och resursmässigt genom att fonden får möjlighet att utnyttja NIB:s resurser, t. ex. när det gäller finansförvaltning och kreditadministration. Samarbetet skall regleras i ett avtal mellan fonden och NIB.

Fonden skall ha sitt säte i Helsingfors. Min bedömning är att ett tillträde till överenskommelsen inte innebär att svensk lagstiftning om immunitet och privilegier behöver ändras.

Fondens kapital föreslås uppgå till 100 milj. SDR, varav respektive land tecknar sig för en andel i enlighet med fördelningsnyckeln för nordisk finansiering (för 1988). För svenskt vidkommande innebär detta 37,3 milj. SDR (ca 310 milj. kr.). Jag föreslår att svenska staten påtar sig betalningsansvaret för Sveriges andel av kapitalet.

En femtedel av kapitalet (20 milj. SDR = ca 166 Mkr) skall inbetalas till fonden vid tidpunkt reglerad i fondens stadgar. Resterande belopp skall inbetalas efter framställning av fondens styrelse. Medel för Sveriges andel av den första inbetalningen har reserverats genom att riksdagen har godkänt denna användning av biståndsmedel för budgetåren 1987/88 och 1988/89 (prop. 1986/87: 100, bil. 5, UU 10, rskr. 180 resp. prop. 1987/88: 100, bil. 5, UU 20, rskr. 226).

Fonden föreslås till att börja med upprättas för en period om fem år. Enligt överenskommelsen ankommer det på Nordiska ministerrådet att senast den 1 december 1991 ta ställning till fondens fortsatta verksamhet. Det föreslagna kapitalet om 100 milj. SDR förväntas täcka fondens låneengagemang under femårsperioden.

Regeringen har den 1 september 1988 beslutat att överenskommelsen skall undertecknas. Överenskommelsen har ännu inte undertecknats. Detta beror på att inte samtliga nordiska regeringar har hunnit uppfylla sina konstitutionella villkor för undertecknande. Ett undertecknande torde kunna ske under innevarande kvartal.

4 Hemställan

Prop. 1988/89:35

Med hänvisning till vad jag nu har anfört hemställer jag att regeringen föreslår riksdagen

dels att godkänna överenskommelsen om upprättande av en nordisk utvecklingsfond för förmånlig kreditgivning till u-länder,

dels att bemyndiga regeringen att utföra de åtaganden som jag redogjort för i det föregående.

5 Beslut

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och beslutar att genom proposition föreslå riksdagen att anta de förslag som föredraganden har lagt fram.

Överenskommelse om upprättande av Nordiska utvecklingsfonden

Prop. 1988/89:35

Regeringarna i Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige har som ett led i det nordiska biståndssamarbetet, vilket syftar till att främja ekonomisk och social utveckling i u-länderna, kommit överens om följande:

Artikel 1

Nordiska utvecklingsfonden, vars engelska namn är Nordic Development Fund, nedan kallad fonden, upprättas med ändamål att främja ekonomisk och social utveckling i u-länder genom att delta i finansiering på koncessionella villkor av projekt av nordiskt intresse.

Artikel 2

Fonden skall ha ställning som juridisk person.

Artikel 3

Fondens verksamhet skall bedrivas i överensstämmelse med de stadgar som bifogas denna överenskommelse. Dessa stadgar kan ändras genom beslut av Nordiska ministerrådet.

Artikel 4

Fondens kapital tillskjutes av avtalsparterna.

Ökning av kapitalet sker genom beslut av Nordiska ministerrådet efter framställning av fondens styrelse.

Kapitalets storlek, möjligheten till ökning av kapitalet och fördelning mellan de deltagande länderna behandlas i stadgarna § 2.

Artikel 5

Fonden placeras i Nordiska investeringsbankens huvudsäte.

Artikel 6

Fonden skall undantas från betalningsrestriktioner och kreditpolitiska åtgärder, som hindrar eller försvårar genomförandet av fondens verksamhet.

Fondens tillgångar och intäkter skall vara fria från beskattning. Fonden skall i sin finansieringsverksamhet vara befriad från stämpelavgifter och andra avgifter till det allmänna.

Artikel 7

Nordiska ministerrådet skall senast den 1 december 1991 ta ställning till fondens fortsatta verksamhet.

Nordiska ministerrådet kan besluta att fonden skall avvecklas med tillämpning av den ordning som angivits i stadgarna § 10. Prop. 1988/89:35

Artikel 8

Överenskommelsen och de i artikel 3 angivna stadgarna träder i kraft trettio dagar efter den dag då samtliga parter har meddelat det svenska utrikesdepartementet att överenskommelsen har godkänts.

Det svenska utrikesdepartementet meddelar de övriga parterna om mottagandet av dessa meddelanden och om tidpunkten för överenskommelsens ikraftträdande.

Artikel 9

En part kan uppsäga överenskommelsen genom skriftligt meddelande härom till det svenska utrikesdepartementet, som meddelar de övriga parterna och fondens styrelse om mottagandet av sådant meddelande och om dess innehåll. En uppsägning träder i kraft tidigast vid utgången av det räkenskapsår som följer närmast på det år då uppsägningen ägde rum, dock tidigast fem år efter ikraftträdandet av denna överenskommelse.

Om Nordiska ministerrådet, efter att en part sagt upp överenskommelsen, beslutar att fonden inte skall avvecklas, skall det senast innan uppsägningen träder i kraft fastställa hur förhållandet mellan fonden och den utträdande partern skall avvecklas. Härvid skall säkerställas att den utträdande parten alljämt ansvarar i samma mån som övriga parter för de av fondens förpliktelser som förelåg vid utträdet.

Artikel 10

Originalexemplaret till denna överenskommelse deponeras hos det svenska utrikesdepartementet, som tillställer de övriga parterna bestyrkta kopior därav.

Till bekräftelse härav har de vederbörligen befullmäktigade ombuden undertecknat detta avtal.

Som skedde i den 1988 i ett exemplar på danska, finska, isländska, norska och svenska språken, vilka samtliga texter har samma giltighet.

STADGAR för Nordiska utvecklingsfonden

Prop. 1988/89:35

Regeringarna i Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige har genom överenskommelse den 1988 beslutat upprätta en nordisk utvecklingsfond.

Ändamål

§ 1

Nordiska utvecklingsfonden, vars engelska namn är Nordic Development Fund, nedan kallad fonden, har till ändamål att främja ekonomisk och social utveckling i u-länder genom att delta i finansiering på koncessionella villkor av projekt av nordiskt intresse.

Kapital

§ 2

Fondens kapital uppgår till 100 miljoner SDR.

En femtedel av kapitalet (20 miljoner SDR) inbetalas till fonden senast den 1 januari 1989 enligt inbetalningsdagens SDR-kurs.

SDR definieras i överensstämmelse med de värderingsregler som Internationella valutafonden fastställt med giltighet från och med den 1 januari 1981. Om dessa värderingsregler ändras, följer fondens styrelse det beslut som Nordiska investeringsbankens styrelse fattar angående bankens tillämpning av de nya reglerna.

Av kapitalet för fondens verksamhet tecknar sig danska staten för 20,0 miljoner SDR, finska staten för 20,3 miljoner SDR, isländska staten för 0,9 miljoner SDR, norska staten för 21,5 miljoner SDR och svenska staten för 37,3 miljoner SDR. De nationella bidragen ställs till fondens förfogande på gåvobasis.

Ökning av kapitalet sker genom beslut av Nordiska ministerrådet efter framställning av fondens styrelse. Ökningen fördelas mellan länderna i enlighet med den vid varje tidpunkt gällande fördelningsnyckeln för gemensam nordisk finansiering.

Fondens likvida medel förutsätts förvaltas på ett betryggande sätt och avkastningen användas i fondens verksamhet.

Verksamhet

§ 3

Fonden lämnar räntefria lån till u-länder för utvecklingsfrämjande projekt. Vid lån till andra mottagare än suveräna stater skall fonden som huvudregel kräva statsgaranti eller annan acceptabel garanti.

Fonden skall prioritera fattiga länder och endast undantagsvis lämna lån till andra än låg- och lägre mellaninkomstländer.

Vid fondens deltagande i finansiering av projekt bör hänsyn tas till mottagarlandets betalningsförmåga.

Fonden kan dessutom vidta andra åtgärder som har samband med dess verksamhet och är nödvändiga eller önskvärda för att främja dess ändamål.

§ 4

Fondens räkenskaper förs i SDR. Räkenskapsåret följer kalenderåret.

Fondens årsrapport och årsbokslut skall översändas till Nordiska ministerrådet.

Administration

§ 5

Fonden har en styrelse, en direktör och den övriga personal som erfordras för att verksamheten skall kunna drivas.

§ 6

Styrelsen består av fem ledamöter, av vilka varje stat utser en ledamot för en period av högst fem år. Varje stat utser enligt samma principer en suppleant för varje ledamot.

Styrelsen väljer för en period av ett år en ordförande och en vice ordförande. Ordförande- och vice ordförandeskapet växlar mellan staternas representanter.

Styrelsen sammanträder när ordföranden så bestämmer eller när minst två styrelseledamöter eller direktören begär det.

Styrelsen är beslutförför när minst fyra ledamöter eller röstberättigade suppleanter deltar. Varje ledamot har en röst; suppleant är röstberättigad endast i ledamots frånvaro. För beslut i styrelsen krävs att ingen av de närvarande röstberättigade motsätter sig beslutet.

Styrelsen fastställer sin arbetsordning.

En representant för Nordiska investeringsbanken deltar i styrelsens möten utan rösträtt.

§ 7

Styrelsen utövar fondens samtliga befogenheter men kan i den utsträckning som anses ändamålsenlig överlåta dem till direktören och/eller Nordiska investeringsbanken.

Direktören leder fondens löpande verksamhet och skall följa de riktlinjer och anvisningar som styrelsen har givit.

Direktören utses av styrelsen för en period av högst fem år åt gången. Direktören får inte vara ledamot eller suppleant i styrelsen. Direktören deltar i styrelsens möten utan rösträtt.

Fondens firma tecknas av två av följande tillsammans: styrelseledamöter, suppleanter, direktören eller av styrelsen bemyndigade personer.

Övriga bestämmelser

§ 9

En kontrollkommitté skall tillse att fondens verksamhet drivs i överensstämmelse med stadgarna. Kommittén svarar för revisionen och avger årligen revisionsberättelse till Nordiska ministerrådet.

Som kontrollkommitté fungerar den av Nordiska ministerrådet respektive Nordiska rådet utsedda kontrollkommittén, som svarar för revision av Nordiska investeringsbanken.

§ 10

Om Nordiska ministerrådet beslutar att avveckla fonden, utser ministerrådet de personer som skall förestå avvecklingen. Avveckling av fonden genom återbetalning eller annan användning av kapitalet kan inte ske innan fondens förpliktelser för lån och annan verksamhet avvecklats.

10/10/2019 10:10:10 AM

10/10/2019 10:10:10 AM

10/10/2019 10:10:10 AM